

Na osnovu člana 14. stav 4. Zakona o zaštiti uzbunjivača ("Službeni glasnik RS", br. 128/2014, dalje: Zakon), Institut za reumatologiju dostavlja zaposlenom: _____

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
ИНСТИТУТ ЗА РЕУМАТОЛОГИЈУ

(ime i prezime)

Број: 199/2

2001 20 16. године
Београд, Ресавска 69

О Б А В Е Ш Т Е Н Ј Е

o pravima zaposlenih u postupku uzbunjivanja

I OSNOVNI POJMOVI I VRSTE UZBUNJIVANJA

1) **Uzbunjivanje** je otkrivanje informacija o kršenju propisa, kršenju ljudskih prava, vršenju javnog ovlašćenja protivno svrsi zbog koje je povereno, opasnosti po život, javno zdravlje, bezbednost, životnu sredinu, kao i radi sprečavanja štete velikih razmera.

2) **Uzbunjivač** je fizičko lice koje je u radnom odnosu kod poslodavca, ili je angažovano kod poslodavca van radnog odnosa, po osnovu volontiranja, vršenja funkcije, ili obavlja drugi faktički rad za poslodavca i koje izvrši uzbunjivanje u vezi sa svojim radnim angažovanjem, postupkom zapošljavanja, korišćenjem usluga državnih i drugih organa, nosilaca javnih ovlašćenja ili javnih službi, poslovnom saradnjom i pravom vlasništva na privrednom društvu.

3) **Uzbunjivanje** može biti **unutrašnje, spoljašnje ili uzbunjivanje javnosti**.

1. **Unutrašnje uzbunjivanje** je kada uzbunjivač podnese informaciju koja sadrži podatke o: kršenju propisa, kršenju ljudskih prava, vršenju javnog ovlašćenja protivno svrsi zbog koje je povereno, opasnosti po život, javnog zdravlja, bezbednosti, životne sredine i podatke radi sprečavanja štete velikih razmera. Informacija može da sadrži potpis uzbunjivača i njegove podatke, a može da bude i anonimna.

2. **Spoljašnje uzbunjivanje** je otkrivanje informacije ovlašćenom organu.

3. **Uzbunjivanje javnosti** je otkrivanje informacije sredstvima javnog informisanja, putem interneta, na javnim skupovima ili na drugi način kojim se obaveštenje može učiniti dostupnim javnosti.

II OBAVEZE POSLODAVCA

Poslodavac ima sledeće obaveze, da:

1. u okviru svojih ovlašćenja, preduzme mere radi otklanjanja utvrđenih nepravilnosti u vezi sa informacijom;
2. u okviru svojih ovlašćenja, zaštititi uzbunjivača od štetne radnje, kao i da preduzme neophodne mere radi obustavljanja štetne radnje i otklanjanja posledica štetne radnje;
3. ne sme preduzimati mere u cilju otkrivanja identiteta anonimnog uzbunjivača;
4. svim radno angažovanim licima dostavi pismeno obaveštenje o pravima iz ovog zakona;
5. odredi lice ovlašćeno za prijem informacije i vođenje postupka u vezi sa uzbunjivanjem;
6. opštim aktom uredi postupak unutrašnjeg uzbunjivanja

III ZAŠTITA I PRAVA UZBUNJIVAČA I DRUGIH LICA

Zabranjeno je sprečavanje uzbunjivanja kao i preduzimanje stetne radnje prema uzbunjivaču i drugim licima. Štetna radnja je svako činjenje ili nečinjenje u vezi sa uzbunjivanjem kojim se uzbunjivaču ili

licu koje ima pravo na zaštitu kao uzbunjivač ugrožava ili povređuje pravo, odnosno kojim se ta lica stavljaju u nepovoljniji položaj.

1) Lica koja imaju pravo na zaštitu su:

1. Uzbunjivač ima pravo na zaštitu ako:

- izvrši uzbunjivanje kod poslodavca, ovlašćenog organa ili javnosti na način propisan zakonom;
- otkrije informaciju u roku od jedne godine od dana saznanja za izvršenu radnju zbog koje vrši uzbunjivanje, a najkasnije u roku od deset godina od dana izvršenja te radnje;
- bi u trenutku uzbunjivanja, na osnovu raspoloživih podataka, u istinitost informacije poverovalo lice sa prosečnim znanjem i iskustvom kao i uzbunjivač.

2. **Povezano lice** ima pravo na zaštitu kao uzbunjivač ako učini verovatnim da je prema njemu preduzeta štetna radnja zbog povezanosti sa uzbunjivačem.

3. **Lice koje učini verovatnim da je prema njemu preduzeta štetna radnja** ima pravo na zaštitu kao uzbunjivač, ako je lice koje je preduzelo štetnu radnju, pogrešno smatralo da je to lice uzbunjivač, odnosno povezano lice.

4. **Lice koje je u vršenju službene dužnosti dostavilo informaciju** ima pravo na zaštitu kao uzbunjivač, ako učini verovatnim da je prema njemu preduzeta štetna radnja zbog dostavljanja informacije.

5. **Lice koje traži podatke u vezi sa informacijom**, ima pravo na zaštitu kao uzbunjivač, ako učini verovatnim da je prema njemu preduzeta štetna radnja zbog traženja tih podataka.

2) Zaštita podataka o ličnosti uzbunjivača

1. Lice koje je ovlašćeno za prijem informacije dužno je da štiti podatke o ličnosti uzbunjivača, osim ako se uzbunjivač ne saglasi sa otkrivanjem tih podataka. Svako lice koje sazna ovakve podatke, dužno je da štiti te podatke.

2. Lice ovlašćeno za prijem informacije dužno je da prilikom prijema informacije, obavesti uzbunjivača da njegov identitet može biti otkriven nadležnom organu, ako bez otkrivanja identiteta uzbunjivača ne bi bilo moguće postupanje tog organa, kao i da ga obavesti o merama zaštite učesnika u krivičnom postupku.

3. Ako je u toku postupka neophodno da se otkrije identitet uzbunjivača, lice ovlašćeno za prijem informacije dužno je da o tome, pre otkrivanja identiteta, obavesti uzbunjivača. Ovi podaci ne smeju se saopštiti licu na koje se ukazuje u informaciji, ako posebnim zakonom nije drugačije propisano.

3) Zabrana stavljanja uzbunjivača u nepovoljniji položaj

U postupku unutrašnjeg uzbunjivanja poslodavac ne sme činjenjem ili nečinjenjem da stavi uzbunjivača u nepovoljniji položaj u vezi sa uzbunjivanjem, a naročito ako se nepovoljniji položaj odnosi na:

1. zapošljavanje;
2. sticanje svojstva pripravnika ili volontera;
3. rad van radnog odnosa;
4. obrazovanje, osposobljavanje ili stručno usavršavanje;
5. napredovanje na poslu, ocenjivanje, sticanje ili gubitak zvanja;
6. disciplinske mere i kazne;
7. uslove rada;

8. prestanak radnog odnosa;
9. zaradu i druge naknade iz radnog odnosa;
10. učešće u dobiti poslodavca;
11. isplatu nagrade i otpremnine;
12. raspoređivanje ili premeštaj na drugo radno mesto;
13. nepreduzimanje mera radi zaštite zbog uznemiravanja od strane drugih lica;
14. upućivanje na obavezne zdravstvene preglede ili upućivanje na preglede radi ocene radne sposobnosti.

Odredbe opšteg akta kojima se uzbunjivaču uskraćuje ili povređuje pravo, odnosno kojima se ova lica stavljaju u nepovoljniji položaj u vezi sa uzbunjivanjem, ništave su.

4) Pravo na naknadu štete i na sudsku zaštitu zbog uzbunjivanja

1. U slučajevima nanošenja štete zbog uzbunjivanja, uzbunjivač ima pravo na naknadu štete, u skladu sa zakonom koji uređuje obligacione odnose.

2. Uzbunjivač ima pravo na sudsku zaštitu, koja se ostvaruje podnošenjem tužbe za zaštitu u vezi sa uzbunjivanjem nadležnom sudu, u roku od šest meseci od dana saznanja za preduzetu štetnu radnju, odnosno tri godine od dana kada je štetna radnja preduzeta.

IV POSTUPAK UZBUNJIVANJA AKO SU U INFORMACIJI SADRŽANI TAJNI PODACI

1. Ako su u informaciji sadržani tajni podaci, uzbunjivač je dužan da se prvo obrati poslodavcu, a ako se informacija odnosi na lice koje je ovlašćeno da postupa po informaciji, informacija se podnosi rukovodiocu poslodavca. U slučaju da se informacija odnosi na rukovodioca poslodavca, informacija se podnosi ovlašćenom organu.

2. U slučaju da poslodavac nije u roku od 15 dana postupio po informaciji u kojoj su sadržani tajni podaci, odnosno ako nije odgovorio ili nije preduzeo odgovarajuće mere iz svoje nadležnosti, uzbunjivač se može obratiti ovlašćenom organu.

3. Ako su u informaciji sadržani tajni podaci, uzbunjivač ne može uzbuniti javnost, ako zakonom nije drugačije određeno.

4. Ako su u informaciji sadržani tajni podaci, uzbunjivač i druga lica su dužni da se pridržavaju opštih i posebnih mera zaštite tajnih podataka propisanih zakonom koji uređuje tajnost podataka.

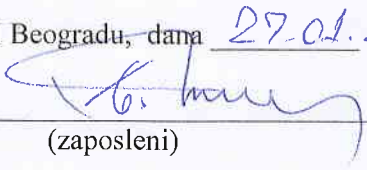
V ZABRANA ZLOUPOTREBE UZBUNJIVANJA

Zabranjena je zloupotreba uzbunjivanja.

Zloupotrebu uzbunjivanja vrši lice koje:

1. dostavi informaciju za koju je znalo da nije istinita;
2. pored zahteva za postupanje u vezi sa informacijom kojom se vrši uzbunjivanje - traži protivpravnu korist.

U Beogradu, dana 27.01.2016.

(zaposleni)

